

РЕШЕНИЕ

№ 4231

гр. София, 28.06.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Трето отделение 61 състав,
в публично заседание на 03.06.2021 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Маргарита Немска

при участието на секретаря Дора Тинчева, като разгледа дело номер **1981** по описа за **2021** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс/АПК/ във връзка с чл.29 ал.6 от ЗАКОН за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия /ЗДРДОПБГДСРСБНА /

Образувано е по жалба вх.№ 4879/11.02.2021г. по описа на АССГ, от М. Д. К. ЕГН [ЕГН], с адрес – [населено място],[жк] [улица], [жилищен адрес] срещу Решение № 2-1913/25.01.2021г. на Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия, в частта в която е обявена установената принадлежност към органите по чл.1 от ЗДРДОПБГДСРСБНА /Закона/ на М. Д. К..

В жалбата е посочено, че оспореното решение е незаконосъобразно. Моли се то да бъде отменено. Претендират се разноски.

В съдебно заседание жалбоподателят се представлява от адв. Д., който поддържа подадената жалба и молби тя да бъде уважена. Представя подробни писмени бележки.

Ответникът- Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия /Комисията/- в съдебно заседание се представлява от юрк. М., която оспорва подадената жалба и моли тя да бъде отхвърлена като неоснователна. Претендира юрисконсултско възнаграждение. Представя подробни писмени бележки.

Съдът, след като се запозна с представените по делото доказателства и взе предвид становищата на страните, приема за установено от фактическа стана следното:

С Писмо № КИ-К-17-13093/07.06.2017г. на Председателя на КРДОПБГДСРСБНА до председателя на Специализирания наказателен съд са изискани данни за лицата, заемали длъжност съдебни заседатели в периода „от 10.11.1989г. до настоящия момент“ /лист 13 от делото/.

С Писмо № 4474/11.07.2017г./лист 14-17 от делото/ на председателя на Специализирания наказателен съд до председателя на Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия е изпратен списък на лица с трите имена, ЕГН и период на заемане на длъжността съдебен заседател. В писмото е посочено, че Специализираният наказателен съд е започнал да функционира на 03.01.2012 г., а избраните за първи мандат в него съдебни заседатели са положили клетва на 28.01.2012 г.

Въз основа на това доказателство съдът прави извод, че жалбоподателят отговаря на хипотезата на чл. 26, ал. 1, т. 2 от ЗДРДОПБГДСРСБНА / „лица, заемали или заемали публични длъжности, както и извършвали или извършващи публични дейности от 10 ноември 1989 г. до извършването на проверката“ /; доколкото заеманите от него длъжности са предвидени от закона като публични длъжности, съгласно чл. 3, ал. 1, т. 7 от ЗДРДОПБГДСРСБНА.

От Комисията е издадено Решение № 2-1913/25.01.2021 г., с което е установена и обявена принадлежност към органите по чл. 1 от ЗДРДОПБГДСРСБНА /Закона/ на М. Д. К..

Решението се основава на следните писмени доказателства:

- извлечение от регистрационен дневник, в който под № 70730 на 21.11.1984 г. е вписана регистрацията на секретен сътрудник-съдържател на явочна квартира с псевдоним „Метеор“, към ДС – поделение „02,11,02“, с дата на вербовка 14.11.1984 г., и последна страница от дневника, от която е видно, че той е номериран, прошнурован и подпечатан с печата на поделението на 31.01.1984 г. и съдържа 195 листа;

- картон Строго секретно! обр. 6 с посочени три имена на М. Д. К.; дата на раждане 08.01.1950 г., псевдоним „Метеор“, категория на секретен сътрудник – съдържател на явочна квартира, дата на вербовка 14.11.1984 г., дата на регистрацията 21.11.1984 г., по линия на ползване „Международен автомобилен транспорт“, с вписан оперативен работник Л. Р.;

- писмо с вх. № 2205/10.05.1990 г. за уведомяване, че от оперативните отдели на бившето четвърто управление-ДС са изключени лица, в което като съдържател на явочна квартира под № 119 фигурира „Метеор“ с рег. № 70730, отдел 04.

По делото са представени като доказателства: присъствена книга от заседанието на Комисията на 25.01.2021 г.; извлечение от протокол № 03/25.01.2021 г. от заседание на Комисията, в частта, касаеща жалбоподателя; Решение Б № 8 на Секретариата от 18.03.1982 г. за създаване на управление „Икономическо“ –ДС в системата на Второ главно управление – ДС при МВР по предложение на министъра на вътрешните работи; щат на Второ главно управление – ДС за 1982 г.; Решение Б № 1 на Секретариата от 16.01.1986 г. за създаване самостоятелно управление на ДС за контраразузнавателно обслужване на икономиката, на основата на съществуващото управление „Икономическо“ към Второ главно управление – ДС, ведно с докладна записка и подписка; Заповед № I-32/23.03.1986 г. на министъра на вътрешните работи,

съгласно която в изпълнение на Решение Б № 1 на Секретириата от 16.01.1986 г. се създава специализирано контраразузнавателно управление за обслужване на икономиката – Четвърто управление – ДС, ведно с контролен списък; организационна структура и щат на Четвърто управление – ДС., Допълнително са представени от ответника и са приети като писмени доказателства Инструкция за оперативен отчет на ДС № I -20/20.01.1978г., както Заповед № I-3900/11.11.1974г. на Министъра на вътрешните работи.

По делото са разпитани свидетелите А. С. Г. и Н. Н. К..

От показанията на свидетеля Г. се установява следното:

През периода от 1986 г., до 1997 г., е работил в Четвърто управление, 04 отдел, отдел – „Отдел за контраразузнаване“ на Министерство на транспорта и съобщенията. С мъжа на М. К. са познати, но с нея се е запознал непосредствено преди съдебното заседание. Първоначално обслужвал, контраразузнаването към „Главно управление на пътищата“ и впоследствие обслужвал Министерство на транспорта. От 1995 г. станал началник на този Четвърти отдел. За този период от 20 години, той се е занимавал с вербовка и реализация на извършените престъпления, лица, които е предавал на следствието. Има около 40 вербовки, като оперативен работник, и като оперативен началник. Съгласно инструкцията за спазване на конспиративност за срещи със секретния апарат, така наречена „агентура“, трябвало да се провеждат в конспиративни и явочни квартири. Правило се проучване на кандидата, след това се изготвяло предложение. Този процес бил сложен и изисквал време. Най-важното било да се осигури конспиративност на провежданите срещи, агентът да има оправдано присъствие в тази явочна квартира или в сградата, където ще се провежда срещата. Избягвало се, там където има пропускателен режим. Министерството на транспорта до 1997 г., имало строг пропускателен режим. В тази сграда, на Министерство на транспорта, Четвърти отдел на 04 управление, имало базова стая и само от тях се ползвала. В качеството си на такъв, той също ползвал стаята. Работил е с всичките министри. По инструкция, сътрудници на Държавна сигурност, членове на Б., не се вербували, а също и членове на офицери и служители. Инструкцията за работа с агентурен апарат е строго секретна. В неговата практика е ръководил оперативни звена и никога не са допускали такова нещо. Особено когато единия е съпруг на служител на МВР. Когато е отговарял за министерството, той не е познавал госпожа К., тъй като тя не е представлявала оперативен интерес. Познава Л. Р., който починал. Десет години е работил с него. Той бил слаб оперативен работник. Той обслужвал, оперативно „С.“ – Г. – международен транспорт. Когато бил тук се обаждал, отивал в Г. и пишел, че е проведена среща в явочна квартира „Х“. Всяка година правели планове за вербовка на агентурата. Вербували се около двама човека на година. По инструкция, в „ДС“ не било задължително при „вербовката“ да се попълва декларация. Не било задължително да се взимат и писмени сведения от съпруга ѝ. В неговата практика не е допускал „вербовка“ без декларация от вербуваното лице. Това е 100 % доказателството за принадлежност. Сочил, че при процеса на вербуване имало порочна практика.

От показанията на свидетеля К. /съпруг на жалбоподателя/ се установява следното:

През 1973 г. завършил Висшия икономически институт и започнал в С. окръжно управление на МВР - Икономическа полиция. През 1981 г., отишъл в Управление „Кадри“ на МВР, специфичен отдел „Щат и щатни дисциплини“. През

1990 г. – 1992 г., бил заместник на отдела и от 1992 г.- 1997 г. бил началник на отдела. Щатът се изготвял веднъж на 2,3 години, но ежегодно настъпвали много промени. Били постоянно във връзка с кадровиците на Второ главно, по отношение на нуждите им - нови бройки, нови длъжности, завишаване на заплати и вливания на отделения. Ако е имало такова нещо, че някой проявява интерес към неговата съпруга, за него не е било никакъв проблем да осъществи пряк контакт с началника на отделението и да разбере кой е този човек, който се интересува от съпругата му. От висотата на неговото положение е могъл да направи всякакви проверки. От 1973 г. -1981 г., е бил оперативен работник от тогавашната милиция. Тяхната инструкция била копие на инструкцията на ДС. Инструкцията забранявала да се вербуват сътрудници, които са членове на Б..

При така установената фактическа обстановка, съдът прави следните правни изводи:

Жалбата е подадена в преклузивния 14-дневен срок по чл. 149 от АПК, от лице, имащо правен интерес от оспорване, и срещу подлежащ на съдебен контрол акт, поради което е допустима.

Разгледана по същество жалбата е неоснователна.

Оспореното решение е издадено от компетентен орган - Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия (Комисията), която по силата на чл. 29. ал. 1 от ЗДРДОПБГДСРСБНА е оправомощеният орган, който извършва обявяването на принадлежност на лице към органите по чл. 1 от с.з. - Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия. Комисията е колегиален орган и се състои от девет членове, включително председател, заместник-председател и секретар - чл. 5, ал. 1 от закона. Заседанията на комисията се провеждат при кворум повече от половината от всички членове, като решенията се вземат с мнозинство повече от половината от всички членове с явно гласуване - чл. 8, ал. 2 от закона. Решението на комисията се подписва от всички членове, участвали в гласуването - чл. 16, ал. 3 от Правилника за дейността на комисията. От последното следва, че е спазено изискването решенията да се вземат с мнозинство повече от половината от всички членове с явно гласуване. За обявяването на принадлежността на жалбоподателя към органите на Държавна сигурност, са гласували шест членове на Комисията, присъствали на заседанието. Отсъства един член на Комисията –А. Х., поради ползване на платен годишен отпуск. Изложеното обосновава извод, че решението е взето в съответствие с изискванията за необходимия кворум и мнозинство, поради което е взето от компетентен орган.

Решението е прието в предвидената от закона писмена форма и има съдържанието, което по отношение обявяването на дейност като нещатен служител е посочено в чл. 29, ал.2, т.2 от ЗДРДОПБГДСРСБНА, като са описани и документите, въз основа на които е установена принадлежността към органите по чл. 1 от закона. Решението съдържа посочване на задължителен реквизит по чл.29, ал. 2, т. 2, от Закона, за секретен сътрудник - трите имена на лицето по документ за самоличност; дата и място на раждане; трите имена на вербувания и ръководилия го щатен или нещатен служител; структурата или структурите, в които е осъществявано сътрудничеството; качеството, в което е осъществявано сътрудничеството; използваните псевдоними и документите, въз основа на които е установена принадлежността към органите по чл. 1; кога е снето от действащия оперативен отчет, както и публичната длъжност или

публичната дейност, която е заемало или извършвало или заема или извършва по време на проверката. В също е посочено, че е секретен сътрудник – съдържател на явочна квартира.

При издаването на процесното решение не са допуснати съществени процесуални нарушения.

Административното производство по установяване и обявяване на определена категория лица за принадлежали към органите по чл. 1 от Закона и решението на Комисията, с което завършва това производство имат регистрационен характер. Те не създават нито права, нито задължения за лицата, за които има данни, че са сътрудничели на посочените органи. Комисията осъществява своите правомощия, чрез издаване на решения, в които се обявяват имената на определени лица, като целта на закона е да се сведе до знанието на членовете на съвременното гражданско общество на факти, които биха могли да имат нееднозначна морална и обществена оценка. Тези административни актове, установяват и удостоверяват наличието на конкретно обстоятелство - принадлежало ли е лицето, заемащо публична длъжност и лицето, което се е възползвало от правата си по чл. 31 от закона към съответните държавни служби.

Съобразно нормата на чл. 26, ал. 1, т. 2 от Закона, установяване на принадлежност към органите по чл. 1 е задължително за лица, заемали или заемащи публични длъжности, както и извършвали или извършващи публични дейности от 10 ноември 1989 г. до извършването на проверката.

Според чл. 3, ал. 1, т. 7 / редакция ДВ, бр. 13 от 2017 г/ от Закона, публични длъжности по смисъла на този закон са съдиите, съдебните заседатели, прокурорите, следователите, дознателите, разследващите полицаи, военните разследващи полицаи, разследващите митнически инспектори.

По делото не е спорно, че жалбоподателя е бил съдебен заседател в Специализирания наказателен съд в периода 28.01.2012-13.01.2015г. Неоснователни са доводите, изтъкнати в писмените бележки на процесуалния представител на М. К., че чл.3 ал.1 т.7 от закона, в така цитираната му редакция е неприложим, тъй като длъжността „съдебен заседател“ е заемана от жалбоподателката през периода 28.01.2012г. до 13.01.2015г., а разпоредбата в сегашната редакция, която включва и съдебни заседатели е приета едва с ДВ бр.13 от 2017г. Тези твърдения не са съответни на нормата на чл.26 ал.1 т.2 от закона, която е ясна и категорична - лица, заемали или заемащи публични длъжности, както и извършвали или извършващи публични дейности от 10 ноември 1989 г. до извършването на проверката; Безспорно е, че жалбоподателката е заемала публична длъжност за периода 28.01.2012г. до 13.01.2015г

Съгласно § 1, т. 4 от Допълнителните разпоредби на закона, „секретни сътрудници“ са български граждани, оказвали негласна помощ на органите по чл. 1 в качеството на резиденти, агенти, съдържатели на явочни квартири, съдържатели на секретни (конспиративни) квартири, осведомители, доверени лица и информатори.

Доказателства, че жалбоподателят е бил секретен сътрудник на ДС, се съдържат в посочените и изброени от съда документи - извлечение от регистрационен дневник; Картон - Строго секретно! Обр. № 6; писмо с вх. № 2205/10.05.1990 г. за уведомяване, че от оперативните отдели на бившето четвърто управление-ДС са изключени лица.

В представения картон Строго секретно! Обр. 6 са посочени три имена на М. Д. К.; дата на раждане 08.01.1950 г., псевдоним „Метеор“, категория на секретен сътрудник

– съдържател на явочна квартира, дата на вербовка 14.11.1984 г., дата на регистрация 21.11.1984 г., по линия на ползване „Международен автомобилен транспорт“, с вписан оперативен работник Л. Р.. От извлечението от регистрационния дневник е видно, че под № 70730 на 21.11.1984 г. е вписана регистрацията на секретен сътрудник-съдържател на явочна квартира с псевдоним „Метеор“, към ДС – поделение „02,11,02“, с дата на вербовка 14.11.1984 г.

Архивните документи, съдържащи се в административната преписка, представляват официални удостоверителни документи по смисъла на чл. 179, ал. 1 от ГПК, според който официален е документ, издаден от длъжностно лице в кръга на службата му по установените форма и ред, съставлява доказателство за изявленията пред него и за извършените от него и пред него действия. Същите са изготвени съобразно Инструкция № I-20/20.01.1978 г. за оперативния отчет на ДС на МВР, която е приета като доказателство по делото.

Съгласно чл. 164, ал. 1, т. 2 от ГПК, свидетелските показания са недопустими за опровергаване съдържанието на официален документ, поради което съдът приема, че същите не следва да бъдат кредитирани. Допълнителен аргумент в тази насока е и обстоятелството, че свидетелите сочат данни от личната им практика и за установена според тях порочна практика към оня момент, която е в противовес с приетата като писмено доказателство „Инструкция за оперативен отчет от 1978г.“ Видно от съдържанието на инструкцията, при доказана необходимост могат да се вербуват и членове на Б., а за съпрузи на лица, служители на МВР, не е съществувало никакво ограничение.

За жалбоподателя е била налице възможност за оспорване на посочените официални документи по реда на чл. 193 от ГПК, от която същият не се е възползвал.

Комисията е установила, че информацията, съдържаща се в архивните документи, послужили за издаване на обжалваното решение и представени с административната преписка е единна и непротиворечива и на база на тях е установила принадлежността на жалбоподателя към органите по чл. 1 от закона, изцяло в съответствие със законовите изисквания.

В този смисъл Комисията обосновано и законосъобразно се е произнесла въз основа на архивни документи, съдържащи единна, непротиворечива и достатъчна информация за наличието на регистрирана принадлежност на жалбоподателя като секретен сътрудник - агент на бившата Държавна сигурност. Посочените документи са от обхвата на изброените в чл. 25, т. 3 от специалния закон, представляват документ по смисъла на §1, т. 1 от ДР на закона, предадени са от орган по чл.16 от закона, и при наличието им, Комисията е била длъжна да издаде решение, с което да обяви принадлежността на жалбоподателя.

Оспореният административен акт е издаден и при правилно приложение на материалния закон и в съответствие с целта на ЗДРДОПБГДСРСБНА.

На основание чл. 25, т. 3 от закона, обстоятелството по принадлежност към органите по чл. 1 се установява въз основа на документи, съдържащи се в информационните фондове, като за установяване на дейност на секретен

сътрудник - със собственоръчно написана или подписана декларация за сътрудничество; собственоръчно написани агентурни сведения; документи за получени възнаграждения; документи, собственоръчно написани или подписани от сътрудника, съдържащи се в делата на оперативен отчет; документи от ръководилия го щатен или нещатен служител, както и наличие на данни за лицето в справочните масиви (регистрационни дневници и картотеки), протоколите за унищожаване или други информационни носители.

Посочените документи в чл. 25 т.3 от ЗДРДОПБГДСРСБНА не са изчерпателно изброени и освен това в закона няма изискване всичките документи да са кумулативно налице. В действията си по проверка и обнародване на събраната информация, административният орган действа при условията на обвързана компетентност, без възможност за избор и свободна преценка между два и повече нормативно допустими правни резултата. Анализът на чл.25 от закона сочи, че изброените в него документи е алтернативно, а не кумулативно. Наличието на който и да е от тях е достатъчно основание за обявяване на принадлежност по смисъла на ЗДРДОПБГДСРСБНА. Законодателят не изисква доказването на някаква дейност за обявяване принадлежността на едно лице към органите по сигурността в предходния режим, действал в страната ни от 1944-1989год. С решението си по конституционно дело № 14/2011год от 04.03.2012год К. съд на Република България е постановил, че в рамките на законодателната целесъобразност парламентът е преценил, предвид унищожаването на голяма част от личните и работните дела на секретните сътрудници, че принадлежност към посочените органи може да се установява с всякакви по вид документи от архивите им, при осигуряване на гаранции за правата на засегнатите лица. Съгласно §1 т.1 от допълнителните разпоредби на ЗДРДОПБГДСРСБНА "документ" е всяка записана информация независимо от материалния ѝ носител, включително информацията в автоматизирани и комплексни информационни системи и бази данни/ поради тази причина и направеното оспорване от страна на пълномощника на жалбоподателя на документите послужили да се обяви принадлежността на доверителя му се явява неоснователно/. Наличието само на някой от посочени в разпоредбата на чл.25 т.3 от ЗДРДОПБГДСРСБН документи за секретен сътрудник е достатъчен, за да бъде установен за такъв от комисията.

Не е нарушен принципа на истинност –чл.7 ал.1 от АПК, тъй като компетентния административен орган правилно е установил фактите от значение за случая и правилно е приложил ЗДРДОПБГДСРСБН, съгласно предвидения специален ред в цитирания закон и на базата на изброените документи по чл.29 ал.2 т.2 от същия закон, които са съхранявани и се намират във ведомството на административния орган.

Не е нарушен и принципът на чл.12 от АПК – достъпност, публичност и прозрачност, тъй като на основание чл.22 т.1 от АПК за оспорения административен акт е предвидено специално производство, с оглед естеството му в което не е предвидена възможност за уведомяване на проверяваното лице

за събиране на гласни доказателства, за проверка на реда и условията за съставяне на архивни документи за вербоване, за изследване наличието на фактическа дейност на секретен сътрудник. В този смисъл не са допуснати съществени нарушения на административнопроизводствените правила.

Решението на Комисията, съдържа необходимите реквизити, посочени в чл. 29, ал. 2, т. 2 от закона, поради което съдът счита за неоснователни изложените от жалбоподателя доводи за допуснати нарушения на чл. 59 от АПК.

На следващо място следва да се посочи, че правомощието на КРДОПБГДСРСБНА по чл. 4 от ЗДРДОПБГДСРСБН е ограничено само до установяване, т. е. констатиране принадлежността на лицата по чл. 3 към органите по чл. 1 от ЗДРДОПБГДСРСБНА, от където и следва, че липсва законово вменено задължение на органа да изследва: дали има провеждане на реална (активна) агентурна дейност от лицето; дали същото е вписано в картотеката и в регистрационните дневници без негово съгласие; дали лицето е реализирало дадена дейност. Или казано по друг начин - при действащия закон КРДОПБГДСРСБНА е длъжна да обяви принадлежност към органите по чл. 1 от закона при установена регистрация. Решенията на комисията имат декларативен характер.

Предвид изложеното и съгласно трайната практика на Върховния административен съд, съдът приема, че подадената жалба следва да се отхвърли като неоснователна. Обжалваният административен акт е издаден от компетентен орган, при спазване на установената форма, в съответствие с целта на закона, като са спазени материалноправните разпоредби и без да е налице съществено нарушение на производствените правила.

При този изход на делото, разноски се дължат на ответника, които са своевремено заявени. На основание чл.143 и чл.144 от АПК във връзка с чл.78 ал.8 от ГПК във връзка с чл.37 от Закона за правната помощ и чл. 24 от Наредбата за заплащане на правната помощ, на ответника следва да бъдат присъдени разноски в размер на 100 лева за юрисконсултско възнаграждение.

Така мотивиран и на основание чл. 172, ал. 2 от АПК, Административен съд София-град, III отделение, 61 състав

РЕШИ:

ОТХВЪРЛЯ жалба вх.№ 4879/11.02.2021г. по описа на АССГ, от М. Д. К. ЕГН [ЕГН], с адрес – [населено място],[жк] [улица], [жилищен адрес] срещу Решение № 2-1913/25.01.2021г. на Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия, в частта в която е обявена установената принадлежност към органите по чл.1 от ЗДРДОПБГДСРСБНА /Закона/ на М. Д. К..

ОСЪЖДА М. Д. К. ЕГН [ЕГН], с адрес – [населено място],[жк] [улица],

[жилищен адрес] да заплати на Комисията за разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия сумата от 100 лв. /сто/, представляваща юрисконсултско възнаграждение.

Решението подлежи на обжалване в 14-дневен срок от съобщаването му на страните пред Върховен административен съд на Република България.

СЪДИЯ: